

СПРАВА «ЕСІЧКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF YESICHKO AND OTHERS v. UKRAINE)

(Заява № 35659/13)

Стислий виклад рішення від 8 лютого 2024 року

Комунальне підприємство «Р.», яке управляло багатоквартирним будинком, в якому проживали заявниця та її доньки (далі – заявники), звернулося з позовом, вимагаючи виселити їх з кімнати площею 10 квадратних метрів, яку вони зайняли без отримання ордера на житлове приміщення від Севастопольської міської державної адміністрації (далі – СМДА). Заявники подали зустрічний позов, вимагаючи зобов'язати СМДА видати їм ордер на житлове приміщення, посилаючись на те, що директор підприємства «Р.» дозволив сім'ї заявників відремонтувати за власний кошт розташовану у тій же квартирі вільну кімнату, яка перебувала в аварійному стані і переїхати туди, оскільки вони проживали у сусідній кімнаті площею 14 квадратних метрів, в якій вони жили разом батьком першої заявниці та двома іншими родичами. У грудні 2011 року Ленінський районний суд міста Севастополя відмовив у задоволенні позову підприємства «Р.» про виселення, задовольнив зустрічний позов відповідачів і зобов'язав СМДА видати їм ордер на житлове приміщення. Апеляційний суд міста Севастополя задовольнив апеляційну скаргу, подану СМДА, постановив виселити відповідачів та встановив, що у цій справі мала застосовуватися стаття 116 житлового кодексу України 1983 року (далі – ЖК України), оскільки відповідачі вселилися у спірне приміщення, не отримавши ордера, який відповідно до статті 58 ЖК України був єдиним документом, що слугував законною підставою для вселення у житлове приміщення, яке перебувало у державній власності. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою заявників, в якій вони стверджували, що районний суд ухвалив правильне рішення. У червні 2013 року він також відмовив у задоволенні заяви заявників про перегляд, в якій вони стверджували про існування на практиці різних тлумачень застосованих положень ЖК України національними судами. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявниці скаржились за статтями 3 і 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що їхнє виселення не було законним і необхідним. Європейський суд вирішив розглянути ці скарги за статтею 8 Конвенції. Розглянувши скарги заявників Європейський суд зазначив, що наведене Апеляційним судом міста Севастополя обґрунтування свідчить про надання ним першочергового значення висновку, що заявники зайняли спірне приміщення без ордера, не розглянувши аргументи заявників щодо нестабільності їхньої ситуації чи особливостей обставин, за яких вони переїхали у спірну кімнату та попри твердження заявників, що збереження цього житла було життєво важливим питанням для них. Європейський суд вказав, що рішення суду про виселення заявників із житла, яке знаходилося у державній

власності, становило втручання в їхнє право на повагу до їхнього житла. За цих обставин Європейський суд дійшов висновку, що національні органи влади не навели «достатні підстави», аби довести існування «нагальної суспільної потреби» у спірному рішенні про виселення або обґрунтованість «пропорційності» такого виселення, та констатував порушення статті 8 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. Оголошує заяву прийнятною;
2. Постановляє, що було порушено статтю 8 Конвенції;
3. Постановляє, що: (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам спільно такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу: (I) 4 500 (чотири тисячі п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; (II) 2 000 (дві тисячі) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам, в якості компенсації витрат на правову допомогу; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
4. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.»